

IV. Problemy polityczne współczesnego świata

3. Problemy funkcjonowania Unii Europejskiej

Problemy Unii Europejskiej

- Jeszcze do niedawna wydawało się, że liczba krajów należących do **Unii Europejskiej** może jedynie się zwiększać.
- Jednak ostatnie wydarzenia, szczególnie wyjście Wielkiej Brytanii ze wspólnoty, powodują, że kwestie związane z głębszą **integracją** czy **rozszerzeniem organizacji** o inne państwa nie wydają się już tak oczywiste.
- Wynika to z pewnych problemów, które pojawiają się w Unii mimo niewątpliwych, zdecydowanie przewyższających je korzyści z integracji uzyskiwanych przez poszczególne państwa członkowskie.

Główne założenia funkcjonowania Unii Europejskiej

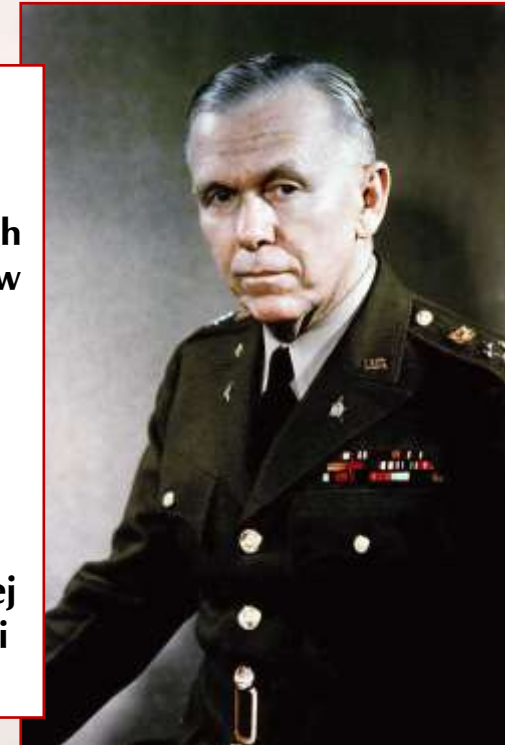
- Po II wojnie światowej wielu polityków na świecie, będących mężami stanu, zastanawiało się, co zrobić, aby taki konflikt zbrojny już więcej się nie powtórzył.
- Szans na zapewnienie stałego pokoju upatrywali w zacieśnianiu związków między krajami i narodami Europy:
 - w 1952 r. powstała **Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS)**,
 - w 1958 r. – **Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratomu)** i **Europejska Wspólnota Gospodarczej (EWG)**,
 - w 1967 r. – utworzono **Wspólnotę Europejską** (z połączenia EWWiS, EWG i Euratomu),
 - w 1993 r. – powstała **Unia Europejska** (na mocy **Traktatu z Maastricht** z 7 lutego 1992 roku),
 - w 1995 r. – weszło w życie **porozumienie wykonawcze z Schengen** (zniesiono całkowicie kontrole graniczne),
 - w 2002 r. – **wyłączną walutą w 12 państwach członkowskich stało się euro**.

George Marshall, sekretarz stanu Stanów Zjednoczonych – twórca Planu Marshalla.

Plan Marshalla – plan Stanów Zjednoczonych mający służyć odbudowie gospodarek krajów Europy Zachodniej po II wojnie światowej, obejmujący pomoc w postaci surowców mineralnych, produktów żywnościowych, kredytów i dóbr inwestycyjnych.

Gen. George'a Marshalla przemawiając 5 czerwca 1947 na Uniwersytecie Harvarda, przedstawił deklarację pomocy gospodarczej dla krajów Europy, określając jej charakter i warunki otrzymania.

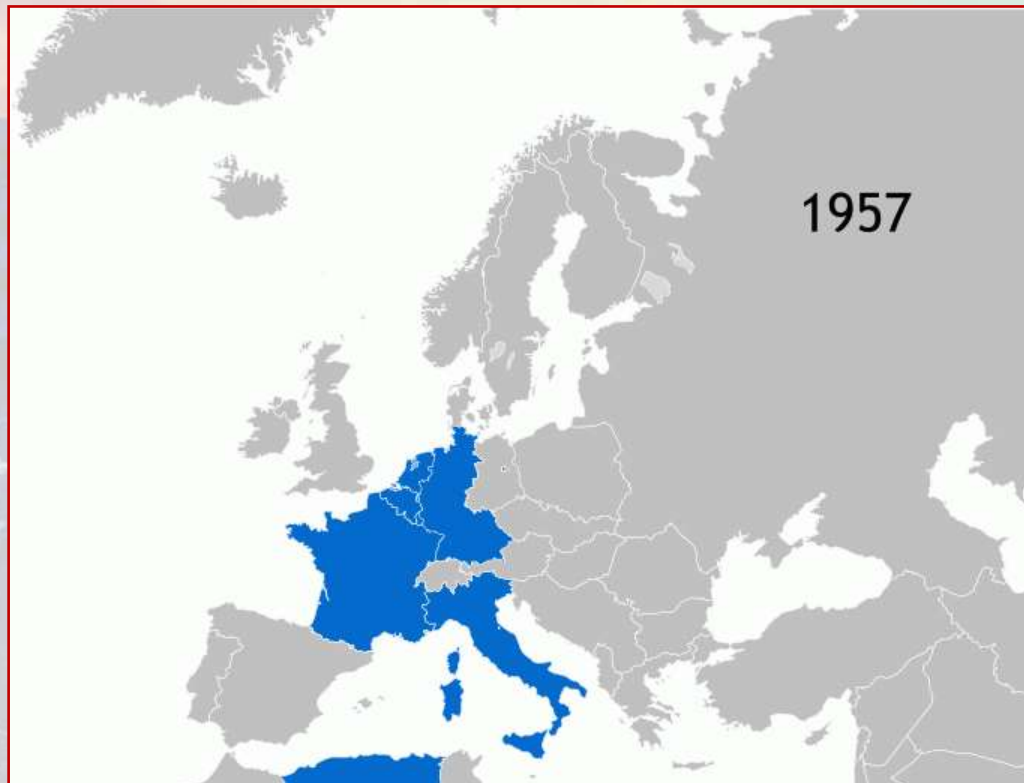
Ojcowie integracji europejskiej

- **EWWiS** i późniejsza **UE** nie powstałyby gdyby nie starania przede wszystkim **Roberta Schuman'a**, **Jean Monnet'a**.
- 9 maja 1950 roku ogłosili oni w Paryżu założenia tzw. **planu Schumana** zakładającego, że Francja i RFN będą wspólnie sprawować kontrolę nad wydobywaniem węgla i produkcją stali w obu krajach.
- Zgodnie z ich ideą miało to przeciwdziałać w przyszłości wybuchowi wojen, ponieważ nie można prowadzić wojny bez bezwzględnej możliwości kontrolowania surowców strategicznych dla przemysłu zbrojeniowego.

Unia Europejska (UE)

- **Unia Europejska** – organizacja powstała w 1993 r. na mocy traktatu z Maastricht o charakterze społeczno-polityczno-gospodarczym, a jej głównym celem jest współpraca gospodarcza i społeczna.
- Funkcjonowanie UE opiera się na trzech filarach:
 - **wspólnej polityce gospodarczej i społecznej** (poprawa warunków życia i pracy oraz zmniejszenie dysproporcji między regionami, a także ponoszenie poziomu wykształcenia ludności),
 - **wspólnej polityce zagranicznej i wspólnym bezpieczeństwie** (usuwanie ograniczeń w handlu międzynarodowy i kierowanie się w nim zasadami uczciwej konkurencji),
 - **wspólnej polityce w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i wymiaru sprawiedliwości.**

Unia Europejska

- Podwaliny **Unii Europejskiej** powstały w ramach EWWiS i EWG – tworzonych przez 6 państw: **Belgię, Holandię, Francję, RFN, Włochy i Luksemburg**.
- Od tego czasu ponad 20 krajów europejskich dołączyło do wspólnoty.
- UE tworzy obecnie **27 państw europejskich**, w tym Polska (w 2020 roku UE opuściła Wielka Brytania).
- Najsilniejszym krajem UE są **Niemcy**.
- Duże znaczenie odgrywają także:
 - **Francja,**
 - **Włochy,**
 - **Hiszpania,**
 - **i Polska.**

Jednolity rynek w Unii Europejskiej

- Unia Europejska największy nacisk kładzie przede wszystkim na gospodarczy wymiar integracji.
 - W tym celu zbudowany został **jednolity, wspólny, wewnętrzny rynek UE**, na którym państwa należące do wspólnoty oraz uczestniczące w nim państwa trzecie (w ramach EFTA: Norwegia, Islandia, Liechtenstein oraz częściowo Wielka Brytania i Szwajcaria) mogą korzystać z czterech ważnych swobód: **przeptywu osób, kapitału, towarów i usług**.
 - Powyższe swobody zapewniają dużą dowolność w zakresie osiedlania się, inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej (wymiany towarowej i świadczenia usług).

“Europa dwóch prędkości” i “Europa Ojczyzn”

- W latach 2004 – 2013 struktury organizacji zostały powiększone łącznie przez 13 nowych członków:
 - w 2004 r. – 10 państw, w tym: **Polska, Cypr, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Słowacja, Słowenia, Węgry,**
 - w 2007 r. – 2 kraje, w tym: **Bułgaria i Rumunia,**
 - w 2013 r. – 1 państwo – **Chorwacja.**
- Tak duża liczba państw i inne czynniki (np. kwestia przyjęcia euro) spowodowała powstanie **“Europy dwóch prędkości”** (**“Europy wielu prędkości”**), w obrębie której następowało różne zacieśnianie współpracy międzynarodowej, szczególnie w obrębie krajów należących do tzw. **strefy euro** (należy do niej obecnie 19 z 27 państw UE).
 - W wyniku tego istnieje zagrożenie, że państwa te mogą uzgadniać między sobą najważniejsze zmiany polityczne i gospodarcze wspólnoty, zaś niektóre państwa nie należące do strefy euro, w tym kraje Europy Środkowej (np. Polska, Węgry i Czechy), Skandynawii (Dania i Szwecja) oraz Rumunia, Bułgaria i Chorwacja, będą marginalizowane.
 - W celu przeciwdziałania tego pojawiła się alternatywna idea **“Europy Ojczyzn”** (**“Europy państw narodowych”**) – dążąca do spowolnienia procesów integracyjnych w Europie i wzmacniania suwerenności poszczególnych państw.

Rozbieżności w UE na temat dalszej integracji – czy wspólnota powinna być rozszerzana

- W Unii Europejskiej istnieją także wyraźnie **inne podejścia odnośnie dalszej integracji**, wynikające m.in. z:
 - **problemów prawnych** – poszerzenie wymaga zgody członków; problemem jest także docelowy kształt UE, która może dążyć do utworzenia superpaństwa lub pozostania federacją poszczególnych krajów z narodami je tworzącymi,
 - **rozbieżnych interesów krajów UE** – odmienne podejście w kwestiach gospodarczych dotyczące prowadzonej polityki finansowej (przyjęcia euro), politycznej (zawierania sojuszy z innymi krajami, np. USA, Kanadą, Rosją, Chinami),
 - **problemów gospodarczych** – członkostwo w organizacji wymaga ponoszenie wpłat, które nie muszą wracać z powrotem, co w szczególności dotyczy najbogatszych krajów UE – jednocześnie największych płatników do budżetu,
 - **problemów społecznych** – wynikających z dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym poszczególnych krajów, a także w kwestiach związanych z prowadzeniem polityki migracyjnej, prawami człowieka i demokracją,
 - **problemów bezpieczeństwa energetycznego** – konieczności zapewnienia odpowiedniej ilości surowców energetycznych oraz struktury produkcji energii, a także transformacji energetycznej (rozwój energetyki odnawialnej),
 - **problemów środowiska przyrodniczego** – konieczności ponoszenia dużych nakładów na rzecz poprawy stanu środowiska, co niestety obniża konkurencyjność gospodarek tworzących UE w stosunku do Chin, czy nawet USA.

Problemy prawne

- Poważnym problemem funkcjonowania Unii Europejskiej są kwestie prawne, przede wszystkim związane z interpretacją zapisów Traktatu o funkcjonowaniu UE odnoszących się do **kompetencji instytucji unijnych i krajów członkowskich**.
- Zdaniem nielicznych rządów lub partii politycznych (w listopadzie 2022 r. przede wszystkim prawicowe partie: z Polski – PIS z J. Kaczyńskim, Węgier – Fidesz z V. Orbánem, Francji – Zjednoczenie Narodowe z M. Le Pen oraz z Włoch – Liga z M. Salvinim i Bracia Włosi z G. Meloni) **instytucje unijne za bardzo ingerują w kompetencje poszczególnych państw i ich sytuację wewnętrzną**.

Problemy prawne – praworzędność oraz skutki jej nieprzestrzegania

- Większość państw i partii europejskich uważa obecnie, że ingerencja UE jest uzasadniona, jeśli dotyczy podstawowych wartości europejskich i praworzędności (o nią toczy się spór).
- Przejawem wymienionych problemów było nieuznanie w przeszłości przez niektóre kraje wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), np. Włochy, Grecję, Hiszpanię i Portugalię – jednak nie zostały one w żaden sposób ukarane (brak było skutecznych przepisów).
- W tym celu nastąpiła zmiana prawa europejskiego – państwa mogą zostać ukarane finansowo za takie postępowanie, np. dzięki mechanizmowi warunkowości – tzw. “pieniądze za praworzędność” – pozwalającemu blokować wypłaty unijne – dotyczy to obecnie Polski (listopad 2022 r),
- w czerwcu 2022 r. Parlament Europejski 411 głosami “za” przy 129 głosach “przeciw” i 31 wstrzymujących się zagłosował za rezolucją w sprawie zablokowania wypłaty 35,4 mld euro z Funduszu Odbudowy Polsce dopóki rząd nie zrealizuje reform gwarantujących przestrzeganie w Polsce reguł praworzędności.

SKARGI POLSKI I WĘGIER ODDALONE
TSUE: mechanizm “pieniądze za praworzędność” zgodny z prawem UE

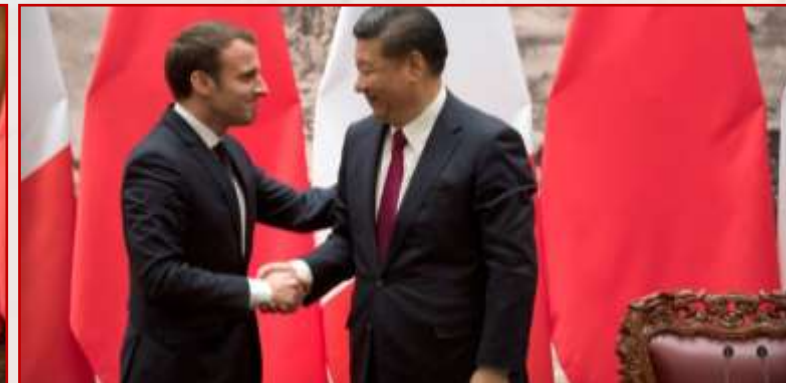
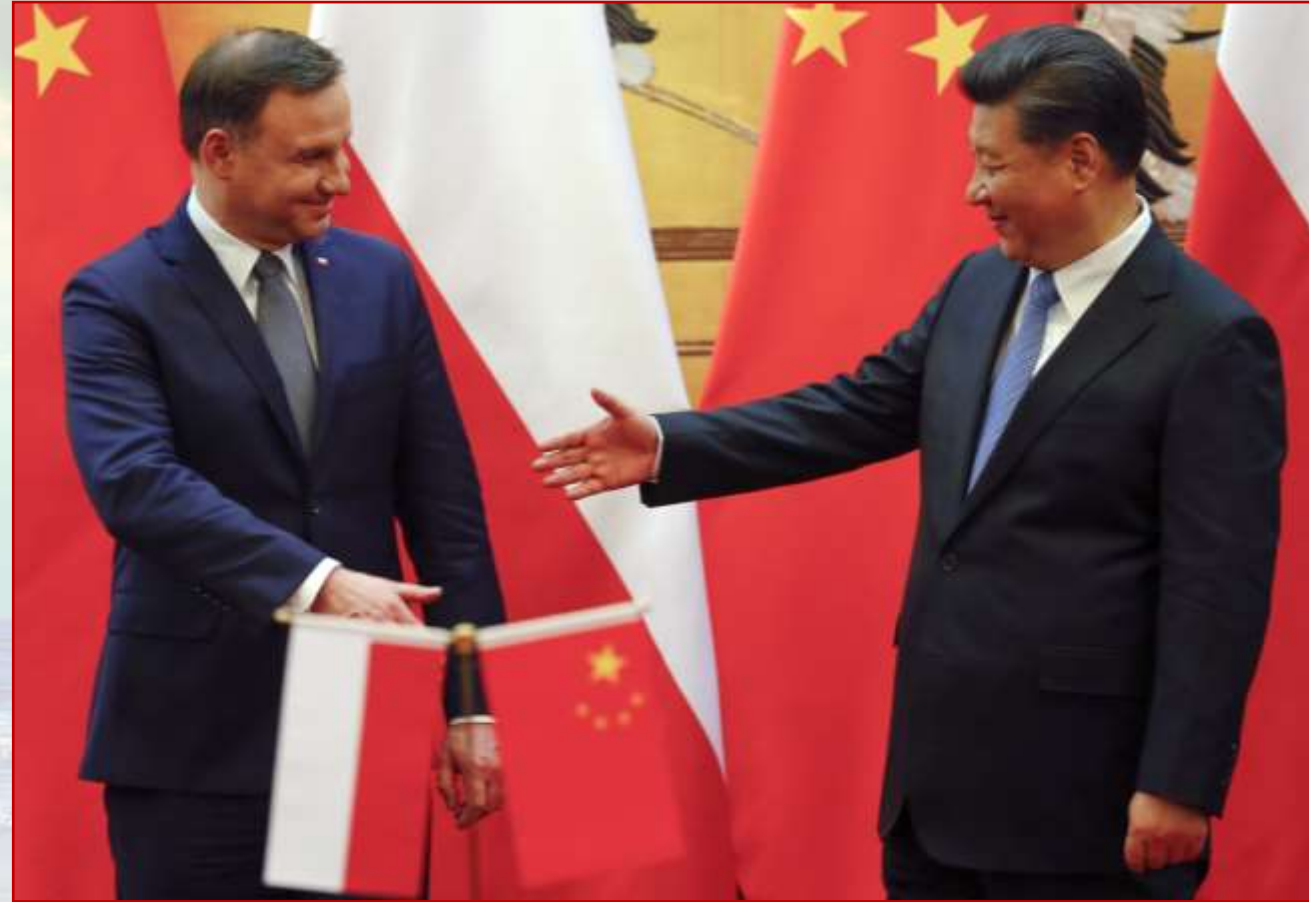
Rozbieżne interesy w Unii Europejskiej – współpraca z USA i Rosją

- Państwa członkowskie wspólnoty wykazują różne podejście w stosunku do **współpracy z innymi krajami spoza UE**:
 - **Polska jest za ścisłą współpracą z USA** (współpraca militarna i gospodarcza), podczas gdy np. Francja podchodzi do tego sceptycznie (jest ona za silniejszą współpracą pomiędzy członkami UE),
 - **Polska i kraje nadbałtyckie** (Litwa, Łotwa, Estonia) **od lat odradzały zacieśnianie współpracy z Rosją**, co stało w sprzeczności z Polityką Niemiec,
 - np. dotyczyło to budowy gazociągu Nord Stream i Nord Stream 2 – zwracano uwagę na kwestie związane z ochroną środowiska oraz natury prawnej i politycznej, w tym niebezpieczeństwo uzależnienia się od gazu z Rosji,
 - **po ataku Rosji na Ukrainę w lutym 2022 r. kraje takie jak Niemcy, Francja, Włochy i Węgry były mniej chętne do wprowadzania sankcji** (głównym powodem były **wzajemne interesy gospodarcze**; w chwili obecnej w znacznej mierze zmieniły one swój stosunek; prócz Węgier) niż Polska, kraje bałtyckie (Litwa, Łotwa, Estonia oraz Finlandia i Szwecja).

Rozbieżne interesy w Unii Europejskiej – współpraca z Chinami

- Państwa UE wykazują także **odmienne poglądy na współpracę z Chinami**, która z jednej strony jest **korzystna gospodarczo**, jednak z drugiej **budzi wątpliwości ze względu na łamanie w tym kraju praw człowieka**.
- **Kraje skandynawskie (przede wszystkim Szwecja) oraz Belgia i Holandia wyrażają swoje obawy w tym zakresie i postulują nakładanie ograniczeń na współpracę gospodarczą z Chinami do momentu, w którym zaczną one przestrzegać praw człowieka (szczególnie Ujgurów i Tybetańczyków)**.
- **Te kwestie nie przeszkadzają jednak większości pozostałym krajom w utrzymywaniu kontaktów gospodarczych z Chinami, które podpisują zyskowne kontrakty (np. Francja na sprzedaż samolotów i współpracę przy wynalazkach w zakresie technologii kosmicznych)**.
- **Ponieważ większość państw Unii Europejskiej obawia się zerwania kontaktów gospodarczych z Chinami i strat finansowych, prawa człowieka wciąż są łamane, zaś kontakty gospodarcze są dalej prowadzone (handlują nawet kraje krytykujące Chiny)**.

Problemy gospodarcze – problem likwidacji części produkcji w UE

- Bardzo istotnym problemem od pewnego czasu jest **stopniowe zmniejszanie się konkurencyjności gospodarek unijnych w stosunku do wielkich światowych mocarstw – Chin i USA.**
- Europa coraz bardziej przegrywa na polu innowacyjności w ramach przemysłu zaawansowanych technologii.
- Dodatkowo wcześniejsze działania podejmowane na rzecz dezindustrializacji przyczyniły się **do dużego uzależnienia się od importu towarów z zagranicy** – przede wszystkim z Azji Południowo-Wschodniej (głównie Chin) i Wschodniej (Japonii, Korei Południowej).
- Niekorzystne konsekwencje tej sytuacji uwiidocznily się w czasie pandemii COVID-19, podczas której w związku z obostrzeniami (np. zamykaniem miast w Chinach) dochodziło do przerwania łańcucha dostaw wielu artykułów przemysłowych lub komponentów służących do produkcji w fabrykach europejskich (np. dotyczyło to np. samochodów).
- Obecnie większość państw UE podejmuje pewne **działania na rzecz reindustrializacji** (w tym **odtworzenia produkcji produktów wytwarzanych wyłącznie poza UE**) oraz **zwiększenia innowacyjności produkcji wewnątrz samej wspólnoty.**

Problemy gospodarcze – problem zasad jednolitego rynku

- Problemem gospodarczym wspólnoty jest **kwestionowanie zasad jednolitego rynku przez kraje starej UE obawiające się silnej konkurencji ze strony nowo przyjętych krajów.**
- W pierwszych latach po ich wejściu do UE nie było to problemem – firmy z krajów Środkowo-Wschodniej nie miały jeszcze silnej pozycji na wspólnym rynku.
- Jednak wraz z upływem czasu ich pozycja rosła i zaczęły one odgrywać coraz większą rolę na rynkach państw “starej UE”.
 - Dotyczyło to przede wszystkim branży transportowej (obecnie wysoką pozycję posiada Polska) czy budowlanej.
- Aby chronić rodzime przedsiębiorstwa, państwa “starej UE” **ograniczają działalność zagranicznych firm** (np. Niemcy i Francuzi – **poprzez regulacje dotyczące minimalnej stawki godzinowej za pracę kierowców przejeżdżających przez ich terytorium**) z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – nie jest to jednak zgodne z zasadami jednolitego rynku opartego na pełnej konkurencyjności i czterech kluczowych swobodach.

Problemy gospodarcze – problem wysokości podatków

- Inną problematyczną kwestią pozostaje **odpowiednie zróżnicowanie wysokości podatków**.
 - **Niektóre państwa UE** (np. **Luksemburg** czy **Irlandia**) stosują zdaniem innych **zbyt niskie podatki**, prowadząc do obniżenia konkurencyjności pozostałych krajów wspólnoty.
 - W efekcie stają się one **rajami podatkowymi** wewnątrz UE, na terenie których wielkie międzynarodowe firmy rejestrują działalność tylko dlatego, aby płacić niższe podatki od dochodów osiąganych na obszarze innych krajów.

Brexit

- Odmienne poglądy dotyczące funkcjonowania UE doprowadziły do **Brexitu** – **wyjścia Wielkiej Brytanii ze wspólnoty**.
- W czerwcu 2016 roku mieszkańcy Wielkiej Brytanii w referendum opowiedzieli się za wystąpieniem tego kraju z członkostwa w Unii Europejskiej (formalnie wyjście nastąpiło w 2020 roku).
 - Za wyjściem opowiedziało się 51,89% mieszkańców Wielkiej Brytanii (suwerenność kraju przeważała nad korzyściami płynącymi z członkostwa; kampanię budowano na strachu do UE – często oszukiwano, np. w przypadku migracji).
 - Jest to pierwszy, jak dotąd jedyny przykład państwa, które się zdecydowało na wyjście z UE.
 - Za wyjściem byli głównie Anglicy (częściowo także Walijczycy), zaś przeciw Szkoci i ludność z Irlandii Północnej.

Problemy społeczne – poziom rozwoju krajów członkowskich UE

- Unia Europejska, podobnie jak i każda inna tego typu organizacja, posiada także problemy społeczne.
- W ich łagodzeniu pomagają środki w ramach **funduszy strukturalno-inwestycyjnych**:
 - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – rozwój regionalny i miejski,
 - Europejski Fundusz Społeczny – integracja społeczna i dobra administracja,
 - Fundusz Spójności – konwergencja gospodarcza w regionach mniej rozwiniętych.

Problemy społeczne – poziom rozwoju krajów członkowskich UE

- W chwili obecnej, dalej, pomimo że od wejścia Polski i innych krajów z naszego regionu minęło już kilkanaście lat, **państwa Europy Środkowo-Wschodniej są wyraźniej biedniejsze** (np. biorąc pod uwagę PKB nominalne na osobę lub PKB wg PSN na osobę) **od starych członków Unii Europejskiej**, szczególnie Holandii, Niemiec, Danii i Austrii.
- Jednak wśród samych państw zaliczanych do starych członków UE także możemy wskazać pewne dysproporcje – **kraje** (np. **Grecja i Portugalia**) i **regiony położone na najbardziej na południu naszego kontynentu wyraźnie “biedniejsze” w stosunku do krajów i regionów leżącym w Europie Zachodniej i Północnej** – z tego tytułu m.in.:
 - bogatsza i lepiej rozwinięta Katalonia domaga się większej autonomii lub nawet chciałaby oddzielenia od Hiszpanii,
 - obserwujemy dużą dysproporcję w rozwoju pomiędzy bogatą północą Włoch i biednym południem tego kraju.

Problemy społeczne – starzenie się społeczeństw

- **Starzenie się społeczeństw** tworzących UE stanowi coraz większy problem i wyzwanie na przyszłość dla systemów opieki zdrowotnej i społecznej.
- **Zwiększone koszty** ponoszone corocznie na utrzymanie tych systemów przyczyniają się do **trudności gospodarczych**.
- Dodatkowym problemem jest także zwiększanie się **deficytu na wielu specjalistów na unijnym rynku pracy**.

Problemy społeczne – bezrobocie na terenie UE

- Wysokie koszty pracy ponoszone przez przedsiębiorców, niskie wykształcenie części społeczeństwa, niedopasowanie kwalifikacji, negatywny wpływ pandemii COVID-19 i związany z nią kryzys gospodarczy oraz szybki rozwój nowych technologii, w których potrzebnych jest coraz mniej pracowników są obecnie głównymi przyczynami bezrobocia w krajach UE.
- Obecnie **największe wartości stopy bezrobocia** obserwujemy w **krajach Europy Południowej**, w Grecji, Hiszpanii, Włoszech i Portugalii.
- Jest ono **szczególnie wysokie wśród młodych** – powoduje to, że często są oni, nawet w wieku ponad 30-35 lat, dalej na utrzymaniu rodziców (mieszkają z rodzicami i często nie myślą o zakładaniu rodzin i wyprowadzce od rodziców).

Problemy społeczne – przeciwdziałanie problemom finansowym i kryzysom

- Problemy społeczne mogą wynikać także z **konieczności przeciwdziałania problemom finansowym**, także takim których źródła nie wynikają z sytuacji wewnętrznej całej UE.
- Od **2008 roku** przez kilka kolejnych lat Unia Europejska walczyła z **kryzysem**, który dotknął głównie **kraje Europy Południowej** (Grecję, Hiszpanię, Włochy i Portugalie) – dzięki interwencji innych krajów UE uniknięto poważniejszych skutków, w tym niewypłacalności, wynikającej ze źle prowadzonej polityki finansowej (szczególnie w Grecji),
- W latach kryzysu w krajach UE, w tym w szczególności Grecji i krajach basenu Morza Śródziemnego znacznie wzrosło bezrobocie, spadły realne wynagrodzenia (nastąpiły duże cięcia w wydatkach budżetowych, w tym w wynagrodzeniach sektora publicznego, osób będących na emeryturach i korzystających ze świadczeń socjalnych), podwyższono podatki lub wprowadzono nowe formy opodatkowania, w efekcie czego obniżył się standard życia wielu mieszkańców.

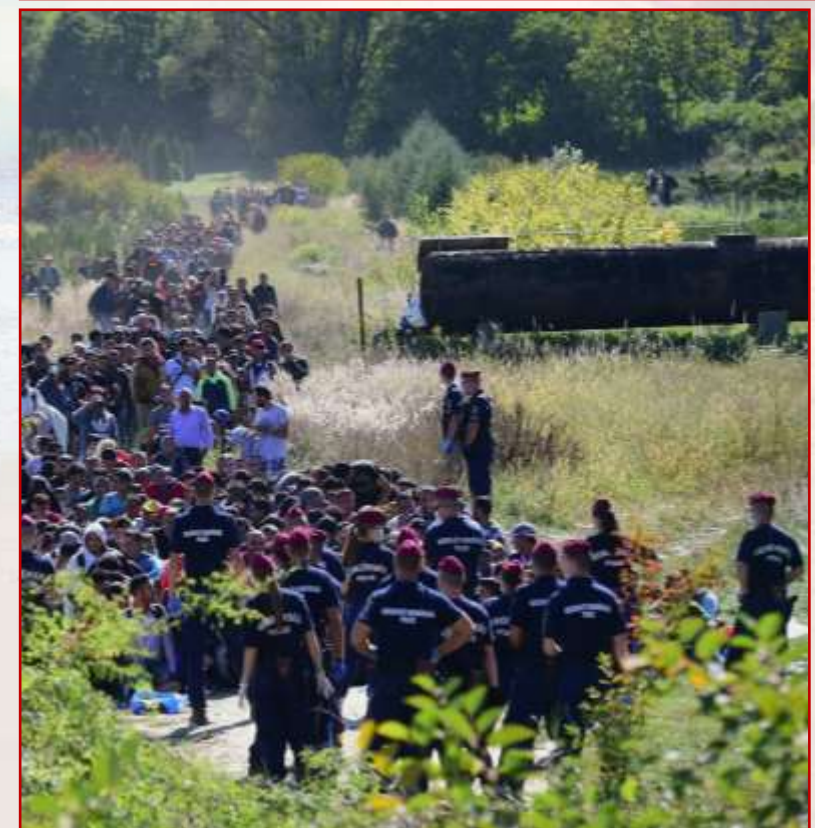
Problemy społeczne – polityka migracyjna

- W Unii Europejskiej problem z różną wizją prowadzenia **polityki migracyjnej** pojawił się po raz pierwszy na dużą skalę w **2015 roku**, kiedy do Europy dotarła:
 - **duża fala uchodźców** z krajów ogarniętych konfliktami zbrojnymi, w tym Syrii, Afganistanu i Iraku,
 - **migrantów ekonomicznych** z innych państw (część osób chciała wykorzystać sytuację aby dostać się przede wszystkim do Niemiec i Wielkiej Brytanii).
- Dla przykładu w 2015 r. łącznie w Europie złożono ponad 1,3 mln wniosków azylowych,
 - w 2010 r. złożono ich niecałe 260 tysięcy, czyli ponad 5 razy mniej.

Problemy społeczne – polityka migracyjna

- Obecnie UE stara się, aby wspólna **polityka migracyjna przeciwdziałała zawczasu kryzysom humanitarnym** – kryzys z 2015 roku uświadomił, że w przyszłości podobne kryzysy będą się pojawiać, m.in. ze względu:
 - na **niestabilną sytuację polityczną w wielu regionach świata** (szczególnie w Azji i Afryce),
 - **wysoką eksplozję demograficzną i zmiany klimatyczne**,
 - **coraz większa liczba osób będzie zamieszkiwać biedne regiony świata, na których będą pojawiać się susze i inne niekorzystne skutki zmian klimatycznych, a bogata Europa będzie wydawała się zawsze szansą na przyszłość – jak nie dla siebie już, to przynajmniej dla swoich dzieci – i ludność ta będzie dalej ryzykowała życie, byle tylko dostać się do “lepszego świata”.**
- W tej sprawie **Europa wielokrotnie nie mogła dojść do wspólnego stanowiska**.
 - Problemem było różne podejście poszczególnych krajów do polityki migracyjnej oraz inne rozumienie kwestii tzw. **mechanizmów solidarności** w zakresie migracji i przyjmowania potrzebujących, np. **kwestia relokacji osób** przybywających do różnych krajów UE.
 - Kraje UE próbowały rozgrywać politycznie kwestie przybywających do Europy migrantów – pojawiły się skrajnie różne poglądy zachęcające do:
 - **przyjmowania wszystkich migrantów**,
 - **całkowitego zamykania granic dla migrantów spoza UE** – budując swoje poparcie na wzbudzeniu strachu i z reguły promowaniu fałszywych oskarżeń (np. widząc w uchodźcach lub nawet migrantach ekonomicznych terrorystów).

Problemy społeczne – polityka migracyjna

- **Obecnie UE nie jest już tak przychylna migrantom** (głównie ekonomicznym; głównie ze względu na koszty ekonomiczne) spoza UE, jak przed 2015 rokiem:
 - **zaostrzone zostały przepisy migracyjne**, w tym niektóre kraje stosuje się **“politykę odsyłania”**,
 - **nakładane są sankcje na przewoźników transportujących osoby bez wymaganych dokumentów**,
 - **ograniczane są często niektóre prawa osób posiadające już status uchodźcy**, wskutek czego trudniej jest im znaleźć pracę i korzystać ze świadczeń socjalnych,
 - są oni często **“zamykani” w obozach recepcyjnych dla migrantów** (często o bardzo złym standardzie), gdzie przez wiele miesięcy czekają na rozstrzygnięcie swojego statusu (czasem celowo jest to opóźniane).
- **Inne podejście na szczęście obserwowaliśmy w stosunku do uchodźców z Ukrainy**, którzy po wybuchu ataku zbrojnym na Ukrainę w lutym 2022 roku szukali schronienia w krajach UE, w szczególności w Polsce.
 - W tej sytuacji **zaistniało pełne poparcie zdecydowanej większości obywateli UE** (praktycznie wszyscy Polacy pokazali w końcu solidarność – szkoda tylko, że nie obserwowaliśmy tego wcześniej).

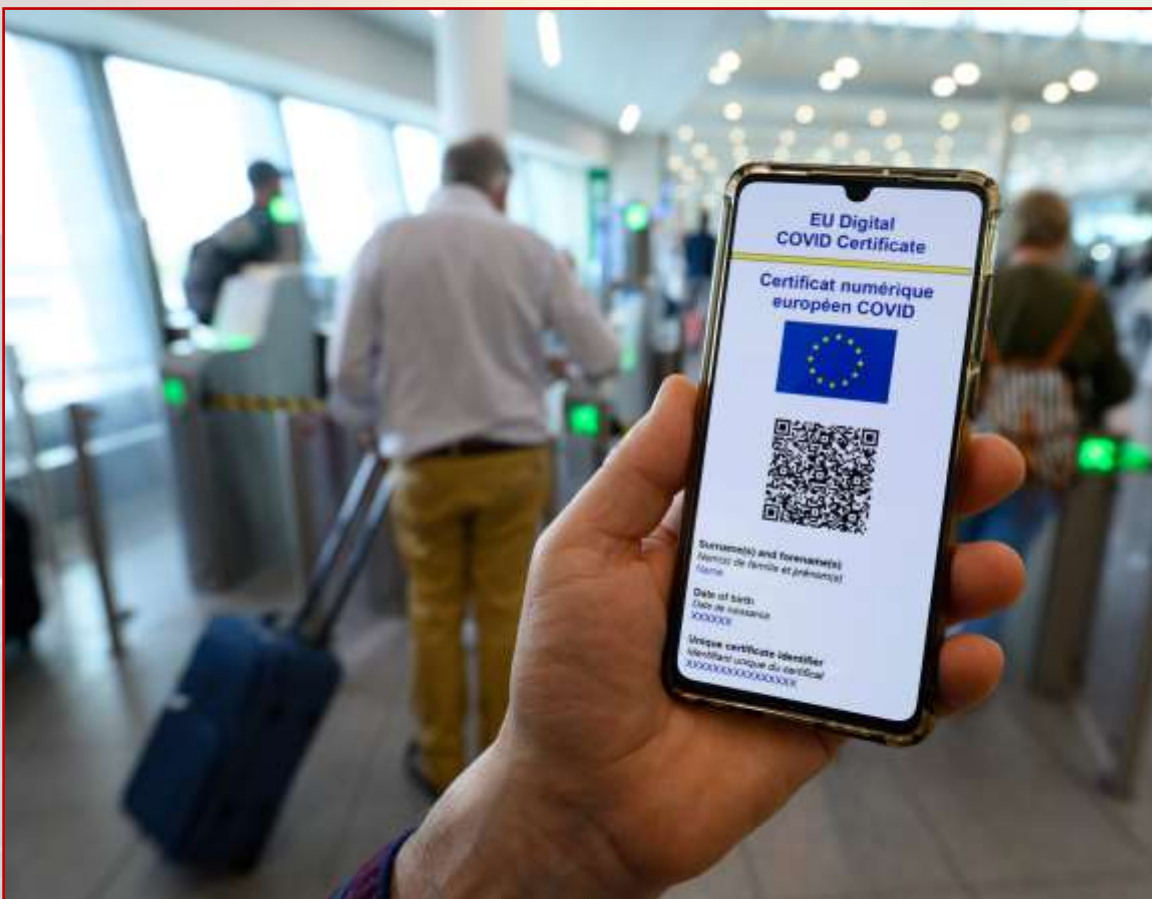
Problemy społeczne – polityka migracyjna

- Bardzo różnie postrzegana jest **sprawa migrantów przedostających się przez granicę z Białorusią**.
 - Nasilenie nielegalnych migracji nastąpiło w lecie i na jesieni 2021 roku po uruchomieniu linii lotniczych, za pośrednictwem których przylatywali oni do Białorusi.
 - Reżim Łukaszenki traktował osoby te jak przedmioty – **migranci wykorzystywani byli oni do prowokowania kryzysu migracyjnego w Europie** (celem było sprowokowanie kryzysu tak dużego jak w 2015 roku).
 - W tym okresie władze polskie rozpoczęły, krytykowaną przez społeczność międzynarodową ze względu na prawa człowieka, politykę tzw. **“push-back”**, czyli odsyłania migrantów do państwa, z którego się przedostali za granicę.
 - **Pytanie tylko czy tak powinniśmy taktować bliźniego** (nawet jeżeli jest to zgodne z prawem) – **pozostawiam to Wam**.
 - Spowodowało to, że migranci ci próbowali niemal do skutku przedostać się do “lepszego świata” – często z narażeniem życia (strona Białoruska przymuszała ich do przedostawiania się do Polski do skutku – nawet z narażeniem życia).

Problemy społeczne – pandemia COVID-19

- **Sposób walki z pandemią COVID-19** w początkowych miesiącach był bardzo różny w poszczególnych państwach.
 - Prowadziło to do **zamykania poszczególnych granic i łamało prawo do swobody przemieszczania się między krajami.**
 - Sytuacja się wyraźnie zmieniła po opracowaniu **szczepionki przeciw COVID-19** oraz wprowadzeniu pewnych unijnych regulacji dotyczących przemieszczania się osób wewnątrz UE, np. tzw. **paszporty i certyfikaty covidowe.**
 - Szybko zmniejszyło chaos, zaś dalej prowadzona **akcja szczepień i testowania** w dużym stopniu zmniejszyła pandemię.
 - Umożliwiło to prowadzenie w miarę normalny sposób handlu i turystyki oraz produkcji przemysłowej.

Problemy społeczne – pandemia COVID-19

- **Przeciwdziałanie epidemii COVID-19 w krajach UE** (ale i wszystkich krajach świata) przyczyniły się do **kryzysu finansowego a nawet recesji gospodarczej w niektórych krajach.**
- W celu przeciwdziałania skutkom pandemii koronawirusa powstał specjalny fundusz **odbudowy** mający na celu ożywienie gospodarek unijnych i dokonanie koniecznych reform i inwestycji.
- Obejmuje on m.in. **pożyczki i dotacje** – w przypadku Polski (o ile je uzyskamy – problemem jest **mechanizm warunkowości** – tzw. **“pieniądze za praworządność”**, którego nasz kraj nie spełniał – w dniu opracowywania prezentacji) będą one wydatkowane m.in. na:
 - **zieloną energię i zmniejszenie energochłonności** (w tym sprawiedliwa transformacja klimatyczna),
 - **konkurencyjność gospodarki,**
 - **efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia,**
 - **transformację cyfrową** (w tym w szkolnictwie),
 - **badania naukowe i innowacje.**

Problemy bezpieczeństwa energetycznego

- Poważnym problemem w UE jest **kwestia bezpieczeństwa energetycznego i transformacji energetycznej**, która jest niezbędna ze względu na obserwowane **skutki globalnego ocieplenia**.
- W krajach UE występują **niewielkie zasoby surowców energetycznych** (UE jest zmuszona znaczną ich część kupić spoza wspólnoty) oraz znaczne **dysproporcje w strukturze produkcji energii**, które wynikają z uwarunkowań przyrodniczych i technologicznych.
- **Obecnie UE wyraźnie stawia na energię uzyskiwaną z odnawialnych źródeł energii** (jednak nie wszystkie kraje posiadają tak samo dobre warunki co jest problemem) oraz **energetyki atomowej** (stosunek do niej zmienił się dopiero ostatnio).
 - Kraje takie jak Polska naciskane są na rezygnację z węgla kamiennego i brunatnego (transformacja jest niestety droga).

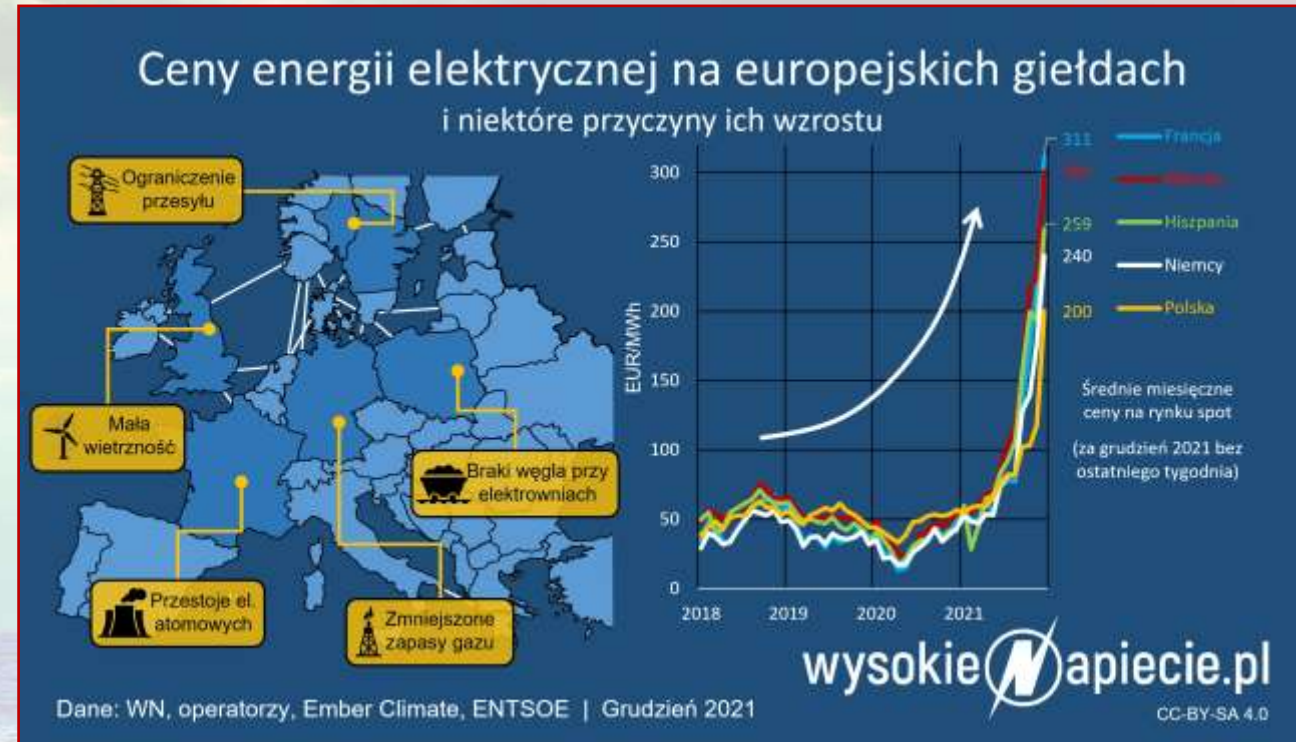
Problemy bezpieczeństwa energetycznego

- Atak Rosji na Ukrainę uświadomił wielu krajom UE, że **Rosja nie jest najlepszym partnerem gospodarczym**.
- Niemożliwe stała się dalsza współpraca z państwem zabijającym ludność cywilną i stosującym terroryzm do osiągnięcia swoich celów – problemem okazało się **uzależnienie UE od gazu (oraz innych surowców) importowanego z Rosji**.
- Obecnie kraje UE stoją przed wyzwaniem – zapewnienia odpowiedniej ilości surowców energetycznych.
 - Ich cena na rynkach światowych jest wysoka – to z kolei wpływa na **wysoką inflację** w krajach UE (jedną z najwyższych wartości obserwujemy w Polsce) oraz **kolejny kryzys gospodarczy**, który w wielu państwach może w przyszłości przyczynić się (sposobem na walkę z kryzysem jest ograniczanie wydatków) do **recesji gospodarczej**.

Problemy wynikające z polityki ekologicznej – Europejski Zielony Ład

- Jak już wspominałem – UE stawia na **produkcję energii głównie ze źródeł odnawialnych** oraz **dąży do redukcji emisji gazów cieplarnianych (głównie CO₂)**.
- **Niestety transformacja energetyczna jest bardzo droga i wiele państw próbuje ją opóźnić lub doszukuje się minusów energetyki odnawialnej, aby tylko mieć wymówkę dlaczego niewiele robi aby ratować planetę.**
- **Problemem jest także fakt, że wiele krajów na świecie nie wprowadza tak restrykcyjnych przepisów środowiskowych jak UE.**
 - **Dotyczy to w szczególności Chin, Indii, Brazylii, a nawet Stanów Zjednoczonych.**
 - **Zwiększa to koszty produkcji w krajach UE, w której za bycie “bardziej ekologicznym” należy płacić.**
 - **Ale UE przemyślała ten problem – wpłaty z polityki klimatycznej trafiają do krajowych budżetów i powinny być inwestowane w transformację energetyczną.**
 - **I większość państw UE tak robi – są jednak pewne wyjątki (w pewnym kraju “władza” wciąż mówi – jak na plakacie, że to UE nas okrada – co nie jest prawdą, ponieważ środki trafiają do budżetu tego państwa).**

KONIEC

**Materiały pomocnicze do nauki
Opracowane w celach edukacyjnych (niekomercyjnych)**

Opracowanie i redakcja: *Sławomir Dmowski*
Kontakt: *kontakt@geografia24.eu*

**WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE
- KOPIOWANIE ZABRONIONE -**